

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
pénteken és minden törvényhatósági bizottsági közgyűlést megelőző és követő napon.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Városi könyvnyomda-vállalat
Irodájában.

Ide küldendők a kéziratok és előfizetési díjak.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** * Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

A villamos közgyűlés.

Nem tudok aludni. Vagyis ha nem tudnék aludni, tehát le sem fekszem. Villamosság járja az idegeimet. Bele ölöm ebbe a villam elvezetésre alkalmatlan papirba. Ha tudja, hadd nyelje el az én villamos közgyűlési tapasztalaimat.

A helyi lapok tuloznak is egyben-másban olykor-olykor, — ha magán érdekeket szolgálnak is olykor-olykor: mégis általánosságban a közvéleményt tolmácsolják.

És ezek a helyi lapok folyton sürgetnek városi létesítményeket. Szélesebb területet ezuttal bekalandozni nem akarok, — vízvezetékre, csatornázásra, a közbiztonság meghonosításának kérdéseire és sok más kérdésekre kitérni nem fogok. — Sürgetik a villamostelep felállítását; sürgetik, hogy a helyi vasut villamos áramra berendezzék, hogy ezáltal gyorsabb, modernebb közlekedés legyen itt. Sürgetik azért, mert a villamos-világítás más városokban, községekben, Debreczen városhoz arányitva nagyon kis városokban már létesítve van. Sürgetik pedig azért, mert ezáltal némi gyarapodást venne az ipar. Sürgetik azért, mert a gáz sok esetben nem alkalmazható s magánosok inkább félnek tőle, mint a villamos-világítástól. Sürgetik a villamosságot a vasuti pályaudvar világítására s azért is sürgetik a városi villamostelepet, mert ha nincs villamostelepe a városnak, akkor a vasut maga rendezi be azt magának s a város egy nagy fogyasztót veszít el s emiatt a városi telep valószínűleg nem lesz nyereség vállalat s talán nem is lesz berendezhető. Aztán azok a helyi lapok mindent a városi tanácstól várnak, sőt nem is várnak, nem kérnek, hanem *követelnek*.

Nos! tisztelt közvélemény tolmácsai, hirdessék, ki ez egyszer legalább, hogy nem a városi tanácson mulik némely dolog, hanem a közgyűlésen.

Előkészítve volt — kifogástalan alapossággal — sőt dr. Szántó Sámuel ur által hosszú, helyes, de elálmósító beszédben fel is dicsérve alapossággal az egész ügy.

És belezökkentette ezt a tisztelt közgyűlés olyan kátyuba, amelyből kihuzni annyira nehéz lesz, hogy amire onnan kikerül, már akkor az államvasut talán felállítja itt a saját telepét. Olyan kátyuba, amely dokumentálni van hivatva, hogy a közgyűlés nem akarja, hogy ez a tanács alkosson.

Hónapok hosszú munkájával előkészítve lett a létesítés. A telepnek épülettervei készen vannak, — az államvasutakkal való szerződés szövegezve, betárgyalva, vele az áramegység megállapítva van — s már az építkezéshez akart fogni a tanács, hogy ezáltal a munkanélküli iparosok is munkába s keresethez jussanak; a szegény nép élni tudjon s most vége minden reménykedésnek. Hja! az mindegy. Ezzel be kellett bizonyítani, hogy a tanácsnak nincs igaza a város atyái jobban tudják mit, hogyan kell tenni.

Hogyan kell tenni!?

Előttünk feküdt három ajánlat. Az ajánlattevők a lehető legolcsóbb árakra leszállottak, csak hogy munkát kapjanak, hogy foglalkoztatni tudják munkásaikat — s elejtve lett mindenik ajánlat. — Egyik azért nem kellett, mert berlini német, pedig hajdan a berliniekkel, a burkosokkal barátkoztunk is; a másik azért nem kellett, mert bécsi német; a harmadik azért nem kellett, mert nem kell, majdnem azt mondtam, hogy mert az meg budapesti német.

Pótajánlatok beszerzése határozatott el. De ez is oly szerencsétlenül, hogy egyik, a berlini ajánlat egyszer s mindenkorra kizárattott a pályázatból, noha legolcsóbb volt s noha kifogástalan korrektséggel ajánlkozott a munkának 84 százalékját honi anyagból s honi földön állítani elő s noha bejegyezve van, mint hazai cég s itten van is valaminő telepe, üzlete. Ezzel akaratlanul is érdemlegesen határozott eme cégre nézve a közgyűlés s így határozata mint érdemleges határozat megfélebbbezhetővé vált. Ez az aztán, ami elkedvetlenítheti a tanács tagjait attól, hogy ambícióval igyekezzenek valamit előre vinni.

Mert amíg egyfelől teljes nyugodtsággal vette volna tudomásul a tanács a vállalatnak bármelyik cég részére való odaitélését, addig másfelől a mostani elodázó határozattal leforrázva van minden buzgólkodása, sőt az a reménye is, hogy a villamosáram szolgáltatásra az államvasut velünk szerződni fog.

Mert ugyan mi következhetik most, amikor a közgyűlés 5 nap alatt bekívánandóul mondotta ki, a két megmaradt cég zárt pótajánlatát?

Fenálló törvényeink szerint az következik, hogy:

hitelesítettik holnap azaz november 8-án a közgyűlési határozat. Nehéz munka lesz a hitelesítése olyan határozatnak, mely olyan pongyola, olyan laza indítványok nyomán volt kimondandó. De elvégre hitelesítettetniök kell.

De ekkor nem következik el még az öt napos záros határidő kezdete. Mert még előbb a következő 8 nap alatt ki kell tenni a közgyűlési határozatot 15 napi közszemlére. Ez a 8, meg 15 nap együtt 23 napi időhaladékot jelent s lejár december 1-én vagy ha a 8 napi terminusból valamit megspórolunk, ha a 8 napnál hamarabb megtörténhetik a közszemlére kitétel, akkor is csak a folyó hó végén.

December 5-én, vagy végén megtudjuk tehát, hogy apellált-e a berlini cég, akinek a tanácsi végzés elleni felebbezése a fentiek szerint érdemlegesen elintézve elutasítva lett, avagy nem apellált. Ha apellált, úgy függőben marad az ötnapos záros határidő sorsa s várunk kell, mit határoz az a belügyminiszter, akit üdvözölni ma alkotmányos érzületünk nem engedhetett meg. Ha aztán a berlini németnek, mint nálunk is cégjegyezve levő vállalatnak

odaitélni fogja a vállalatot — mondjuk — december végén, akkor ugyan már a tél miatt nem fogunk építkezni tudni, de a közgyűlési városatyáknak sem lesz többé joguk határozni. Ha pedig nem itéli oda annak, következhetik az öt napi záros határidő.

Tegyük fel, hogy december végén eljutunk idáig s az öt nap január első felében lejár. Az akkor beérkezendő ajánlatok felett aztán megindulhat a vita.

De első kérdés az, vajjon fog-e beérkezni ajánlat, s mindkét cégtől érkezik-e? Tegyük fel, hogy érkezik mindkettőtől, sőt azt is felteszem, hogy egyik cég sem fogja mondani, hogy a változott viszonyok, munkabérek, változott piaci árak, változott politikai viszonyok folytán most már magasabb árakkal kell számítaniok, hanem olcsóbb árakat számítanak.

Felmerül a második kérdés, hogy ezen ajánlatok felett melyik forum határoz?

A közgyűlés új ajánlatok felett első fokulag nem határozhat s nem is oda, hanem a tanácshoz kell beadni az új ajánlatokat.

Tehát a tanács határoz.

Szabályzatunk szerint a tanács tartozik előkészíteni (esetleg az illető szakbizottságoknak véleményes javaslata meghallgatásával) minden ügyet s úgy terjeszteni a közgyűlés elé.

Harmadik kérdés aztán, hogy vajjon okvetlenül a közgyűlés elé kerül-e, okvetlenül felterjesztendő leendő ez az ügy a közgyűléshez.

Nem okvetlenül. Mert ha a tanács határozatát az a számításba vett két cég közül egyik sem felebbezi, vagy pláne csak egy cég, az egyik pályázik: akkor a közgyűlésnek ismét nem kell fáradoznia a módok kikeresésében annak demonstrálására, hogy a tanács nem tud létesíteni semmit.

Ugy-e alapos kátyuba jutottunk?

Ezen már nem segíthetünk.

Miért mondtam el mégis mindezt? Azért, hogy a városatyák próbálják meg elhinni, hogy a tanács kellő körültekintéssel, jóakarattal szokott dolgozni s hogy a tanács határozatainak okvetlenül ellene szegülni nemcsak a tanácsnak okoz kedvetlenséget, hanem sok kárral, hátránnyal jár a városra is.

Nánási.

A vízvezetékéről.

Irta: Dr Sárvány Gyula tisztii főorvos.

A közegészségi viszonyok jelentékeny javulása nem apró intézkedésektől, hanem nagy fontosságú kérdések megoldásától várható.

Ezek között a legfontosabb a vízkérdés, a városoknak vízvezetékekkel való ellátása.

E nélkül a lakások, udvarok és utcák tisztántartása nem lehetséges, a por, mely lélegző szerveinket betegíti meg, el nem hárítható és üde levegő, mely egészséget és erőt ad, nem lehet.

Statisztikai adatok igazolják, hogy mindazon városokban, melyek vízvezetékekkel bírnak, a halálozási százalék csakhamar a felére szállott le és ezzel együtt a ragályos betegségek felmerülése is nagy mértékben csökkent.

Ha eltekintünk azon sokféle ragályos betegségeknek pusztításaitól, melyekben városunk gyakran bővölködik, melyeknek felmerülése pedig szintén összefüggésbe hozható

a jó ivóvíz hiányával és csak a jó ivóvízzel szoros összefüggésben levő bélhurut és tifuszbani veszteséget vesszük szemügyre, — melyekben nálunk évenként 400—500 halálozeset fordul elő — már elegendő ok arra, hogy a vízvezeték kiépítésére minden erőnkkel törekedjünk.

Ezen betegségek tapasztalás szerint leginkább a szegény népnél merülnek fel, kik házaiknál jó ivóvizet szolgáltató kuttal nem bírnak, a hozzájuk nagy távolságra levő utcái kutakból látják el vízszükségleteiket.

Az utcái kuttól való nagy távolság azonban nem engedi meg, hogy a napnak minden szakában üdítő jó ivóvízzel lássák el magukat, hanem az egy napi vízszükségletet napjában egyszer beszerezve, az hűvös pinczehelyiség hiányában felmelegszik és bakterium kifejlődésére alkalmas talajt talál. A víznek ezen romlott állapota idézi azután elő a különböző bélbetegségeket.

Nagy számban pusztít nálunk a tüdővész is, ugyhogy évenként 280—300 egyén esik áldozatául. Ugyde a tüdővész kifejlődésére a por, — amely a várost csaknem állandóan porfelleggel veszi körül és csak esős időben tűnik el — nemcsak azért veszedelmes, mert a tüdővész csiráinak terjesztője, amennyiben ezek csak száraz állapotban veszedelmesek, hanem a por lélegző szerveinkbe jutva, azokat megbetegíti és különféle súlyos tüdőbetegségeket idéz elő.

Vízvezeték nélkül e porfelleg el nem tüntethető.

Jó csatornázás sem képzelhető el vízvezeték nélkül, mert a fedett utcái és udvari csatornák, vízöblítés nélkül veszedelmesebbek, mint a nyílt csatornák, mert azok tapasztalataink szerint a fertőző betegségeknek természetes és állandó melegágyai.

A csatornahálózat létesítése miatt is első sorban a vízvezeték kiépítését kell előtéríteni és csak azután foghat a hatóság a csatornahálózat kiépítéséhez.

A vízvezeték kiépítésénél a legelső és legfőbb kérdés az, hogy vajjon állandóan elegendő és jó ivóvíz mennyiséget szerezhethetünk-e be és nem kell-e attól tartani, hogy a nagy költséggel előállított vízvezeték, a vízhiány miatt felmondja a szolgáltatást.

A vízszerezés módjai közül legtermészetesebb és legolcsóbb vizet a források adják. Hiánya, hogy a források és hegyi patakok vízmennyisége az időjárástól és a csapadékoktól függ.

Nálunk forrás vagy tiszta hegyi patak nem áll rendelkezésünkre és e miatt a síkságon fekvő városokban a vízszerezés legjobb és legmegbízhatóbb módja a nagy mélységben fakadó talajvízzel való ellátás.

Ezen mély források, melyek 95—100 méter mélységben fakadnak, nincsenek alávetve az időjárás és csapadék ingadozásainak és e miatt ezekre biztosan lehet számítani úgy mennyiségi, mint minőségi tekintetben.

A mélyfúrású kutakból nyert talajvíz megfelel a jó ivóvízhez kötött feltételeknek.

Azon aggodalom, hogy ezen mélyfúrású kutak a város vízszükségletét fedezni nem képesek, semmi alappal nem bírnak, mert a próbafúrások és próba szivattyuzások eredményei a legbiztosabban igazolják, hogy a mélyfúrású kutak bő mennyiségű vizet adnak és a város által felkért szakférfiak szakvéleményei is határozottan a mellett szólnak, hogy nálunk is a feltárandó vízréteg mindenkor elegendő és bő vízmennyiséget fog szolgáltatni a létesítendő vízvezetéknek.

Talajvizet szállít hazánkban a már több év óta használatban levő győri, soproni, kolozsvári, aradi stb. víz-

vezeték a közönség teljes megalégedésére, külföldön pedig Köln, Grác, Majna-Frankfurt, Darmstadt stb.

Az a felfogás és ellenvetés, hogy e városok mellett folyóvíz lévén, ez táplálja az itt készített mélyfurású kutakat, teljesen kizárható, mert a forrás, patak és folyóvizek vízmennyisége mindenkor az idő járástól függ, azok száraz időben ki is apadnak, míg a mélyfurású kutak attól függetlenül, mindenkor a föld mélységében levő víztengerből táplálják magukat és e miatt állandóan bővizet szolgáltatnak.

Arra a kérdésre, hogy vajjon a vízvezeték házi kezelésben maradjon-e, vagy pedig magán vállalkozónak vagy részvénytársaságnak adassék-e át: nézetem az, hogy egy ily fontos közegészségi intézményt vállalkozónak vagy részvénytársaságnak kiadni, megbocsáthatatlan bűn lenne, mert azok csak a saját hasznukat néznék és ez által a víz drágább lenne.

Mindazon városok, melyek tapasztalás hiánya miatt vagy félelemből részvénytársaságnak vagy magán vállalkozónak adták át a vízvezeték kiépítését, igyekeznek azt mielőbb házi kezelésbe venni.

Allításom igazolására csak Sopron városára hivatkozom. Ugyanis a lapok szeptember hóban közölték, hogy a városrendkívüli közgyűlése elvben elhatározta, hogy a város vízvezetékét amely részvénytársaság tulajdona 950,800 kór. összegért megváltja és a névszerinti szavazást már a legközelebbi közgyűlésen ejtik meg. A névszerinti szavazást a napokban ejtették meg.

A vízvezeték ne legyen a város kezében, sem jövedelmező vállalatnál, hanem csak a bekerülési és fentartási költségek erejéig állapítsa meg a vízhasználati adót.

A vízvezeték el- vagy el nem fogadásától függ, hogy Debreczen város egészséges város legyen-e — hová a vidék is tömegesen és örömmel költözködjék be, azt nagygyá és széppé tegye, — vagy pedig továbbra is fertőző betegségek tanyája maradjon és mérhetetlen sok szomorúság forrása legyen.

A legdrágább kincs az egészség lévén, a bizottsági közgyűlés áldásos munkát fog végezni és Debreczen város rohamos fejlődésének alapját veti meg akkor, amidőn a közegészségügy javítására szolgáló vízvezeték kiépítését elhatározza.

Városi közgyűlés.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 7-én rendkívüli közgyűlést tartott Domahidy Elemér főispán elnöklésével, ki diszmagyarban megnyitván a közgyűlést, néhány meleg szóval üdvözölte a bizottsági tagokat, kik teljes számban vonultak fel a közgyűlésre, szép jelét adván tömeges megjelenésükkel, ugy a veszedelemben forgó alkotmányos élet, mint a tárgysorozat egyéb fontos pontjai iránt.

Debreczen sz. kir. város ugyanis már régebben azon határozatot hozta, hogy az országgyűlésileg meg nem szavazott önként fizetni szándékolt adók elfogadását meg nem engedi, valamint a szintén meg nem szavazott ujonczok belépési nyilatkozatát tudomásul nem veszi. Ezen határozatot a belügyminiszter megsemmisítette és erről Debreczent értesítette. Kovács József, városunk polgármestere ezen megsemmisítő rendeletre jelentést tett a főispánhoz, hogy most sem érzi magát kötelezettnek a törvényhatósági bizottsági közgyűlés határozata ellen cselekedni, egyben bejelentvén ezen nézetét a városi tanácsnak is, mely minden

tekintetben helyeslő a polgármester eljárását, a megsemmisítő rendeletet azon javaslattal terjesztette a közgyűlés elé, hogy a közgyűlés minden tekintetben ragaszkodjék kimondott határozatához.

A tanács hazafias határozatát *Márton Imre* biz. tag kiegészíteni kívánta és terjedelmes megokolást fűzött a tanácsi javaslathoz, ennek elfogadását ajánlva. A városi tanács, tekintettel arra, hogy a *Márton Imre* biz. tag javaslata ugyanazon belső erőt tartalmazza és a tanács által javaslatba hozott határozatot csak bővíti, azt magáévá tette és *Vecsey Imre* főjegyző felszólalása után egyhangú elfogadásra ajánlotta. A közgyűlés lelkes éljenzéssel fogadta a tanács hazafias hozzájárulását és a *Márton Imre* biz. tag javaslatát egész terjedelmében határozattá emelte.

Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága azonban nem érte be ezen határozattal, hanem *Márton Imre* biz. tag indítványára egy tizenkét tagú bizottságot alakított az alkotmányos élet és tisztviselőinek erkölcsi és anyagi védelmére. A városi tanács hálás szívvel vette a közgyűlés jóindulatát, mely minden eshetőség ellen védelmezni kívánja az alkotmány védelmében eggyé forrott tisztikart.

*

A közgyűlésről részletes tudósításunk a következő: Domahidy Elemér főispán a megjelentek szívélyes üdvözlése után a közgyűlést megnyitotta. Ezután *Vecsey Imre* felolvasta a legfelsőbb kéziratot, amely a kormány kinevezéséről szólt, felolvasta továbbá a Fejérváry kormány tagjainak leiratait is, amelyeket a tanács egyszerűen irattárba tétetni javasolt. A közgyűlés a tanács javaslatát egyhangú lelkesedéssel elfogadta.

Majd felolvastatott a belügyminiszter ama rendelete, amellyel Debreczen ellenállására vonatkozó közgyűlési határozatot másodszer is megsemmisíti.

A tanács azt javasolja, hogy a leiratot ne vegyék tudomásul s tartsák fenn a régi határozatot.

Márton Imre elismeréssel szól a tanács hazafias magatartásáról és felolvasta a következő határozati javaslatot, amelyet szintén zúgó tapsok, harsány éljenzés között fogadtak el. Ez az indítvány a következő:

Mikor a kormány és a törvényhatóság között vita tárgyát képezi, hogy vajjon törvénybe ütköző-e valamely kormányrendelet vagy sem, az ilyen vitás kérdést az 1886. XXI. t.-cz. 19. §-ának rendelkezése szerint végérvényesen a képviselőház dönti el.

Mínt hogy a kormány és törvényhatóságok közt folyamatban levő vitás kérdésben a képviselőház folyó 1905. évi június 27-én tartott ülésében már döntött s e döntő határozatában a kormánynak hivatalban maradását s további kormányzását alkotmányellenesnek nyilvánította és kimondotta, hogy ily alkotmányellenes kormányzattal szemben a legszigorubbán érvényesítendő alkotmányunknak azon sarkalatos tétele, mely szerint »országgyűlésileg meg nem szavazott adót beszélni és ujoncot kiállítani nem szabad«, hogy a kormány az áll. jövedelmének — különösen a közadónak igénybevételére feljogosítva nincs, — hogy a véderő kiegészítését illetőleg tétszámának fentartását törvényesen nem eszközölheti, a törvényhatóságokat pedig egyenesen figyelmeztette az 1886. XXI. t.-cz. 20. §-ára és az 1504 I. t.-cz. 5. és 6. §-ára; sőt kimondotta a zt is, hogy elvárja tőlünk, »hogy az alkotmányellenes kormányzatot támogatni nem fogják«;

mínt hogy továbbá az országgyűlés képviselőházának — ily döntő határozata után, az alkotmányellenesnek nyilvánítva

nitott és magát minden törvényes ellenőrzés és felelősség alól önkényesen kivonó kormányt az 1886 XLI. t.-cz. 19. §-án alapuló megsemmisítési jog gyakorlására illetékesnek el nem ösmerhetjük;

minthogy végre a tárgyalás alatt levő belügyminiszteri leirat országgyűlés által meg nem szavazott ujonczoknak tényleges kiállítását akarja lehetővé tenni s így azon rendeletek közé tartozik, melyek az 1886 XXI. t.-cz. 20. §-a szerint még alkotmányos kormányval szemben is „kivételek a végrehajtás kötelezettségének szabálya alól“;

mindez indokok alapján indítványozzuk annak kimondását, hogy Debreczen sz. kir. város törvényhatóságainak bizottsági közgyűlése, polgármesterének felterjesztését helyesli; a bizottsági közgyűlésünkhöz újabb intézett belügyminiszteri leirattal szemben kijelenti, hogy az ez ügyben f. évi június hó 28-án hozott határozatát fentartja, e határozat megtartására összes tisztviselőit és alkalmazottjait kötelezi: a belügyminiszteri leiratot pedig irattárba tétetni rendeli. (Aláírások.)

Az alkotmányos biztosítékok megóvása céljából a közgyűlés jóléti bizottságot választott. Márton Imre javaslatát fogadták el e tárgyban. A javaslat a következő:

Debreczen szab. kir. város törvényh. biz. közgyűlése alkotmányos jogainak védelmére egy elnökből, két alelnökből és 14 tagból együtt tizenhét tagból álló bizottságot alakít.

E bizottságnak kötelessége az alkotmányellenes kormányt törvényhatóságunkra vonatkozó rendelkezéseit figyelemmel kísérni a szükséges teendőkre közgyűlésünk figyelmét felhívni, alkotmányos jogaink védelmére netalán szükséges indítványokat és határozati javaslatokat készíteni s az elnökséghez kellő időben benyújtani, sürgős és fontos esetekben rendkívüli közgyűlés összehívásáról gondoskodni.

Ugyanezen bizottságnak joga intézkedni, ha az alkotmányos jogaink védelmére irányuló közgyűlési határozataink megtartásáért vagy végrehajtásáért tisztviselőink közül bárki hivatalától föltüggesztetnék, vagy tisztviselőink közül valaki ama határozataink ellen vétene, vagy bármely más okból rendkívüli közgyűlés szükségesnek mutatkoznék, de összehívását az elnökség megtagadná, vagy bizottsági közgyűlés tartása már lehetséges se lenne. Az ily intézkedések megtételére a bizottság oly feltétellel halmaztatik meg, hogy intézkedéseiről közgyűlésünkhöz, mihelyt lehet, jelentést tenni köteles. A közgyűlés a képviselőháznak 1905. június 21-én hozott határozatához képest a tisztviselők irányában a törvényhatóság határozatának megfelelő alkotmányos működésük következményeiért erkölcsileg, illetményeikért a városnak egész vagyonával anyagilag is teljes szavatosságot vállal. Ebből folyólag fölhatalmazza s utasítja a polgármestert vagy törv. helyettesét, hogy a bizottságot az általa szükség esetén és elszámolás kötelezettsége mellett folyósítandó tisztviselői fizetések és egyéb szükségletek fedezésére kellő alappal lássa el. Ezen alappal felelősség mellett kezelésére pénztárosát a bizottság saját kebeléből válassza.

Elvárja a közgyűlés ezen bizottságtól, hogy feladatát lelkiismeretes hazafisággal fogja teljesíteni.

A városi tanács az indítványt pártolólággal terjesztette a közgyűlés elé. Hálás köszönetét nyilvánítja a közgyűlésnek a tisztviselők anyagi helyzetét biztosító intézkedéséért. Ezután következett a jóléti bizottság megválasztása:

Elnök: dr. Thaly Kálmán, alelnökök dr. Bakonyi Samu és Szabó Kálmán. Tagok: dr. Fejér Ferencz, Harangi Sándor, dr. Kenézy Gyula, Kertész Mihály, Kiss Albert, Komlóssy Arthur, Kovács József, Márk Endre, Márton Imre, Pálffy Gábor, Szikszay Szabó József, dr. Tüdös János, dr. Ujtalusi József, dr. Varga Lajos.

A közgyűlés ezután a szövetkezett ellenzék köszönő leiratát vette tudomásul.

*

Következett a villamos telep ügye. Oláh Károly tanácsnok terjesztette elő a pályázat ügyét. Felolvasta az ügy előzményeit, a tanács határozatára beadott felebvezésekre. A felebvezés szakszerű leírását kivonatosan ismertette ezután

Szabó Kálmán: E kérdésnél arra kíván sulyt helyezni, hogy a magyar ipart támogassuk. Ha a város elfogadta a Siemens cégétől a pótajánlatát a jótállásra, akkor kötelessége a Ganzgyártól is elfogadni. Most pedig mindkettő egyenlő elbírálás alá kerül.

Már most a magyar ipar érdekek következnek. Beszél arról, hogy magyar munkásoknak ad kenyeret és így a pénz is itt marad nagy részben. Halasztó indítványt ad be. A magyar munkánsnép érdekeit kell istápolnunk és ezért szükséges, hogy újabb pótajánlatot adjanak be.

Márk Endre megvallja, hogy nyugodtan szavazhat a tanács javaslatára, de most már nincs ezen a véleményen. Szabó Kálmán indítványából az is következhetnék, hogy próbáljunk új pályázatot hirdetni, a közgyűlés most a pótajánlatokat is elfogadta és így el kell tekinteni az elvi alaptól. A tanács magyar céget ajánl a közgyűlésnek. Hosszas fejtegetés után kijelenti, hogy nincs más hátra, mint az ajánlatot tevő cégek közül szűkebb pályázatot csinálni. Két magyar céggel van dolgunk.

Felkiáltások: Csak az egyik az!

— Csak Ganz!

Márk Endre: Végül indítványt terjeszt be, hogy újabb versenytárgyalást tartsanak mind a három cég közbenjöttével.

Oláh Károly kijelenti, hogy a Siemens-cég pótajánlata úgy szól, hogy csak az esetben enged 27 ezer koronát, ha a közgyűlés most határoz. Majd kijelenti, hogy Siemensék magyar cég.

Zádor Lajos mindig ahhoz járul hozzá, amelyik ajánlat a legolcsóbb. A Ganz-cég mellett foglal állást és kijelenti, hogy lehetséges, hogy a Ganzék részvényesei külföldi emberek, de a gyár maga magyar. Javasolja, hogy igen rövid határidőn belül kérjenek újabb és olcsóbb ajánlatot mindhárom ajánlkozótól.

Frend Jenő azzal jött ide, hogy a szavazatát semmibe befolyásolja. Nélkülözi a szigort a városi versenytárgyalásoknál. A mai közgyűlésre beadott Siemens-féle ajánlat arra készíti, hogy a tanácsi javaslatot fogadja el.

Márton Imre kijelenti, hogyha a Siemens céget felszólították ajánlata javítására, akkor meg kell kérdezni a többit is. Amikor a Siemens-cég megbízottja nála járt, kijelentette, hogy a Ganz-cég előtt meghajtja lobogóját. A maga részéről javasolja, hogy intézzen a közgyűlés a Ganz-gyárhoz felhívást újabb ajánlatra. Ha a Ganz-ajánlat olyan lesz, mint a másik kettő, föltétlen azt fogadja el.

Kola János kijelenti, hogy ez üzleti dolog. A tanácsi javaslatot kéri elfogadni.

Bakonyi Samu röviden kíván hozzászólni. Ellensége annak, hogy a pályázat keretein változtassanak. A főkérdés,

hogy mit kell tenni, a pályázat utólagos licitálásainál. Ugy hallotta, hogy a város villamos telepének sürgős felállítása elsőrendű szükséglet. Állásfoglalását függővé teszi attól, hogy az újabb verseny kitűzése nem-e késleltetné a telep létesülését. Nyugodt a felől, hogy a cégek a mához kötik ajánlatukat. Neki az a fő, hogy elnyerjék a munkát. Igazságtalanság volna, ha Siemensét elejtenék. Monopoliumot nem lehet teremteni. Miután alapos a reménye, hogy pénzügyi tekintetben az utóajánlatot tevő cégek megkérdőjelezése előnyös lesz s így szükséges a szűkebb körű olcsó ajánlattevés. Ezt javasolja.

Kovács József Bakonyi kérdéseire válaszolva kijelenti, hogy a szűkebb körű versenytárgyalás igenis késlelteti a telep felállítását. A tanács minden tagja rokonszenvezett a Ganz-gyárral. Ez a rokonszenv azonban elhidegült, mert a cég igen magas árással nyújtotta be ajánlatát. Kétségtelen, hogy az ügy újabb elodázásával nagyon késnének. Kéri, hogy a közgyűlés határozzon.

Benedek János dr. hosszas beszéddel fejtegeti, hogy a tanács jóhiszeműséggel járt el. Ez a Siemens cég magyar. A polgármester felvilágosítása után elsőrendű szükség a telep felállítása. A Siemens ajánlat megkerülésével az áltános cégajánlatot kéri elfogadni.

Szánthó Sámuel arra tér ki, hogy a pályázat kiírása ritka gondossággal történt. A hazai ipart kell első sorban szem előtt tartani. Világosan ki van mondva a pályázatban, hogy csakis magyar gyárteleppel bíró cég ajánlkozhatik. Fontos a jótállás kérdése is. A Ganz és a Siemens között két eltérés volt. Az áránál és a szállításnál. Sajátságos, hogy mindig azt mondjuk, nincs iparunk. Hogy is volna, mikor azt ami van, osztráknak nevezzük. A Ganz-gyár tulajdonképpen gyűjtő név. Mikor ide jött Debreczenbe, hogy pályázzék, 60 ezer koronával többet kért. Végül kérte, hogy fogadtassék el a tanácsi javaslat.

Szabó Kálmán veszélyeztetve látja a magyar ipart. Kéri még egyszer felszólítani a két ajánlattevőt.

Juhász Ignác: Meghallgatott mindenkit, kéri, hogy őt is hallgassák meg. Többen azt mondták, hogy a pályázat üzleti kérdés. Ő is osztja ezt, de egy kis különbséggel. Utóajánlat el nem fogadásáról is volt szó. A közgyűlés megnyitása előtt a Ganz-cég volt a legolcsóbb. Hirtelen 27 ezer koronával leszállította a Siemens-cég. Ez nem korrek eljárás és így nem lehet most mást tenni, mint, hogy záros határidő alatt tegyenek újabb ajánlatot.

Márk Endre indítványt tesz, hogy e hó 25-re újabb rendkívüli közgyűlést hívjanak össze, amelyen döntsenek. Végül Oláh Károly élt a zárszó jogával.

Domahidy Elemér főispán kijelenti, hogy a halasztási indítványok felett kell döntenie. A főispán felteszi a kérdéseket, hogy a közgyűlés elfogadja-e a halasztó indítványokat?

A közgyűlés 82 szavazattöbbséggel 34 ellen elfogadta ezt.

A közgyűlés végül kimondotta, hogy a Ganz és Siemens cég öt napon belül ajánlattételre hívassanak fel. Majd két kisebb ügy elintézése után a közgyűlés véget ért.

Debreczen multjából.

Régi tanácsi határozatok.

— Második közlemény. —

1638. Akik szánkázásban, magok kedvét akarván tölteni, deprehendáltak mindazokkal egyetemben, kik a szánon lesznek, a kétajtaju fogházhoz vettessenek és 15

napig ott tartassanak. A templom előtt való kalodában egy vasárnapon legyenek.

Ezen tilalom úgy látszik, hogy csak a farsangi szánkázásra vonatkozott. A tanács ugyanis a puritán kálvinista erkölcsökkel nem találván összeegyeztethetőnek a csengős-bongós szánkázást. Munkára azonban szabad volt szánkát használni, mert 1665-ben a tanács, a székelyhídi vár elrontására Villás István és Tikos Ambruzs másfél száz szánakkal küldi ki.

1665. Az szombatnak megrontói ellen, hogy az Istennek haragjának tüze ne gerjedjen ellenünk és az ő Felsége büntetését kerülhessük, hogy senki vasárnap éjfélig se ki, se be ne jöhessen, aki különben cselekedik és az szombatot megrontja, érdemes büntetését elveszi. Szombaton éjfélen túl is se be, se ki senki nem bocsáttatnak.

A puritán erkölcsű Debreczen ez által a nyugalom napját akarta megszentelni.

1665. Az dohányszívás felől concludáltak: az dohányszívás felől, hogy kárt, romlást ne hozzon, szerezzen, városunkban a modo in posterum sub poena fl 12 interdicatur, akit rajta érnek, exigáltatik.

Azelőtt sub poena capitis volt tiltva a dohányzás.

1665. Az kaszásoknak tiz polturát kell adni, a gyűtőnek hatot, aki az végzés ellen cselekszik, 12 forint a büntetése.

Ezen határozat, illetve tilalom szabályozta a munkások követelését.

1667. A görögök felől concludáltak: az tiszteletes Tanács elvégezte, hogy itt az városban lakásuk semmiképpen meg nem engedtetik.

Az idegenek kalmárkodását akarta ezzel a tanács korlátozni.

1667. Az cigányokról végeztetett: Hétfőn napestig, kedden tizenkét óráig ne legyen szabad az cigányoknak árulni, lovaknak elvételek poenájával, sem venni, sem elejébe másoknak kimenni.

A tanács okos határozatával — amennyire lehetett, a tolvajkodásra akkor is hajló cigányokat a várostól távol igyekezett tartani.

1667. Az Inneprontók ellen végeztetett: sem erdőre, sem dumjére menni ki nem szabados, az, ki ellene ünpingál, kalodába vettetik.

Az Bolt és Kocsmákon míg a két praedikatio végben ne megyen, ne áruljanak.

Bezzeg más most a szokás Debreczenben.

1669. Az pályinkát, Gorelykát nem léssen szabad behozni Inspectorok hire nélkül, az Bártfai ember főzzön Aquavitát s adja be itczével város számára.

A város abban az időben nem engedett idegenek szeszes italt behozni, csak conditióval.

1669. Bánfi Dénes ur parancsolja: Borokat és Élést szállitsunk Somlyóra, Fejedelem ő nagysága kijövetelére, s asztalára. — Két hordó bort kell küldeni.

A bort Szentesi János uram vitte el jó lovakon, de Bánfi Dénes ur keveselte és lepiszkolta a csekély küldeményért Szentesi borbíró uramat.

1670. Lévai Istvánt a scholából epciálták, most recipiálnak kéri magát. Deliberatum: volt neki előirt törvénye, mért nem tartotta meg, nem recipiálódik.

A diák nagy hibát követett el, amit itt leírni nem lehet.

1670. Az Mester-utczán kívül szőlős kertnek helyet kell mutatni.

A mostani Vénkert.

1670. A város az Monostori Praediumot kezéhez vette, az Hatháziakat belőle kivette, sommát érte adott frt 2000, item száz forintos lovat s holmi dibdábót.

1672. Az mely Tanácsbéli személyt Isten ez világból kiszállit, azon esztendőben sem tizedes, sem kapitány semmi exactióra ne erőltesse az házanépét.

A tanács ezzel az özvegyet és a gyermekeket védelmezte.

1671. A vásárbíró fizetése ennekutána a modoimposterum lészen az kettőnek fl 40, item két pár csizma.

Később ők is fizetésemelést kértek és kaptak is, emendáltatván sallariumuk kettőjöknek 5 forinttal.

1671. A jól készült Bocskor dr. 24, a szőrös Bocshoz dr. 21 limétáltatott, aki alább való, alább adják dénárokban, értetődvén az numerus!

1671. Az szőlőmetszőnek 8 poltura, a kapásnak, karóznak hat poltura az bére sub poena 12.

Ebben az időben már sok szállós kert volt a város alatt.

1671. Publicáltassék a városban, hogy senki görögtől, ráctól, töröktől hitelbe ne vegyen, ha mi ügye-baja következik, magának tulajdonítsa.

Okot ezen rendeletre az adott, hogy az idegen kalmárok adósaik feljelentésével szüntelen zaklatták a magisztrátust.

1674. A nagy erdőn levő makkra kilencz pénzre kell a sertést kibocsátani.

Most valamivel drágában adja a város a makkoltatást, de a hus is drágább.

1675. Minthogy az Isten szombatjának megrontására volt a hétfői vásár, hogy a régi előbbi helyre redukáltassék a keddi vásár, hétfőn minden Boltok betéssenek, senki se Bótos, se Kádas, se Görög, se Gyótsos hétfőn ne áruljanak, mivel Isten dicsősége forog a dologban.

Oka ennek, hogy hétfőn sok részeg ember jár-kelt a vásárban a vasárnapit itál gőze nem párologván el fejükből.

1678. Publicálni kell az gyermekeknek az utcánként való kártyázás s márványozás megtilalmaztatik.

1679. Istennek kemény csapása rajtunk lévén, kiváltképpen az rettenetes dőghalál, ismét az szárazság is, tetszett egyező értelemben Istennek kedvét keressük és becsülettel Istenhez megtérjünk s csütörtökön hetenként ünnepet szenteljünk.

Ez a csütörtöki ünnep évekig tartott, sőt 1681-ben a tanács minden hónap első csütörtök napjára bőjtöt rendelt.

1682. Senki sem társ pohárra, sem mester asztalra maga borából nem adhat, hanem a város csapszékéből hozasson bort sub poena frt 200.

Ime századokkal ezelőtt is volt a városnak csapszéke, mely jövedelmet hozott. Ezzel kapcsolatban elrendeli a tanács, hogy idegen helyekről bort behozni nem szabad.

1682. A serfőzők instanciáját megtekintvén a tiszteletes Tanács, megengedte az idén, hogy aki főzni akar, frt 40 fizessen; sert mindazáltal jól főzzenek, másként serbirák Uraméknak inpensáltatik, hogy az alkalmatlan sernek fenekét kivágják.

A tanács ugyanis sok panaszt hallott a serfőzőkre.

1683. A hentesekről statuáltatik: amely hentesek régen henteskednek, nőtelenek: Pünkösdre megházasodjanak, alloquisz mesterségek mellől elesnek. Akik pedig most állanak közükbe, azok is azon esztendőben megházasodjanak, már esztendőre nőtlenül nem henteskedhetnek. Valakik pedig

közzülök az dohán sziváson kapattatnak, azon esztendőben mesterségüktől priváltassanak.

A magisztrátus a mesteremberek házasságát mindenkor szorgalmazta.

1685. Rendeli a tanács, hogy a tiszta buzának köble legyen 5 frt; az abajdóczé 4 frt; a rozsnak 3 f. 50 dénár, az árpának 1 frt 60 dénár.

1688. A magisztrátus Kéki István szenátort a Portára küldötte. Ő azonban opponált. Deliberatum. Mivel kötelessége ellen vétkezett, tisztjétől — megtekintvén régi hűséges szolgálattját, meg nem fosztatik, hanem tizenötöd napig fogságba tétetik, aztán rekonciliáljon.

Igy bántak akkoron a kötelességüket nem teljesítő tisztviselőkkel.

1688. Hosemán Péter elhagyta hitese feleségét, azt mondván, hogy akkor sem szeretete, mikor elvette. Hóhér által mint hamis hitű kiűzetett a városból.

A családi élet békéjét védelmezte a magisztrátus ezen kemény ítéletével.

Eladósulás.

Régóta politikus nemzet a magyar. A politika napi kérdései régóta a legnagyobb mértékben tudják lekötöni azok figyelmét, akik nálunk közdolgokkal foglalkoznak. Az egyoldalúság azonban, mely a nemzeti lélek ezen irányában nyilvánul, nem alkalmas arra, hogy egymagam a nemzeti nagyságot és emelkedést biztosíthassa. Támaszkodva arra a fejlődésre, mely nemzetünk az utolsó évtizedek során átment, azt hiszem és azt kell hennem, hogy a nemzet komolyabb és a napi politika által nem érintett részében fenn kell maradnia egy bizonyos mennyiségű érdeklődésnek oly dolgok iránt, amelyek a momentán kérdésben forgó problémákat nem értik ugyan, de annál eltörülhetlenebbül folynak be a jövő alakulásra. Szóval a politikai pártok tusáin felül még a politikusnak is meg kell őrizni egy bizonyos mennyiségű érdeklődést oly témák iránt, amilyeneket itt fejtegetni kötelességem.

A francia polgári törzskönyv, a híres Code Napoleon százéves jubileumát csak nem régen ülte meg Franciaország. Azét a törzskönyvet, mely örök dicsősége, nemzetének nemcsak tartalmánál fogva, hanem főleg azért, mert bölcsőjét a forradalom minden képzeletét felülmuló erőszakosságai ringatták. A forradalmi férfiak, akkor, mikor minden kockára volt téve, nem vesztették el hitüket és reményüket a jövőben, sőt inkább tudták koncentrálni jogi tudásukat és teremtettek oly törvénykönyvet, amely a haladásnak új ösvényeit jelölte ki. Ennek a példának nyomán kell, azt hiszem, nekünk is eljárnunk és nem engedni át a közömbösségnek a magyar föld jövőjét akkor, amikor a politikai harcok sulya és tüze elvonni készül a figyelmet minden egyébtől.

Annak a pusztulásnak, mely a magyar föld művelői és birtokosai közt napról-napra érezhető, nagy mértékben oka az a tény, hogy ezek iránt a kérdések iránt idáig kevésbé vagy éppen nem érdeklődtünk.

Az eladósulás lehetősége az 1848-iki reformok keresztül vitelével nyilik meg. Nem kell ugyan azt hinnünk, hogy már előbb ne lettek volna eladósult földbirtokok. Nagyon is voltak. Azonban az egész földbirtokra nézve az eladósulást a régibb jogi rend mellett egyaránt gátolta az ősiség, valamint az ingó tőkének észrevehető hiánya. Az ötvenes években legalább ez utóbbi tekintetben még nem áll be gyökeres változás. Ellenben később, mikor megnyílnak azok a csatornák, amelyekken át nyugati Európából hozzánk mohón tódulnak be a beruházást kereső milliók, amikor az állam, a községek és magánosok szinte napról-napra újabb adósságot kötnek, a haladás nevében új veszedelmek támadnak a magyar földre, új békók sulyosulnak reá, megkötve a földet művelő és birtokló osztályok fejlődését és kockára téve a nehezen kivívott szabadságot.

Ne gondoljuk, hogy a közép- és nagybirtoknak az a pusztulása, mely nálunk mutatkozik és annyi panasznak tárgya, másutt ne volna tapasztalható. Bejártam Ausztriának nem egy tartományát és láttam, hogy a szorgalmas Tirolban, vagy a hullámverte Istriában s bizonyára a többi tartományokban is a régi földesuraknak csak nevét őrzi itt-ott a hagyomány és a népek hálája. A régi, félig összeomlott várak és várkastélyok ölen paraszt-család próbál küzdeni az étellel, s a telekkönyvek mutatják, hogy e küzdelem nekik sem könnyű.

A kimondott szabadság nyomában termő optimizmus az idegen tőkék beözönlése révén előálló értékelkedés birtokosaink törekvőbb s önmagában bizó részét reá bírja arra, hogy nagyobb vállalkozásokba bocsátkozzék. Hogy szerezzen, terjeszkedjék, hiszen a jövő oly szépnek látszik. A vételárt a legtöbb egészben törlesztési képtelen, de számítását csinálva azt látja, hogy a jövedelem kifutja majd a kamatokat.

Egyéni szempontokból mérlegelve a helyzetet, nem ad magának számot arról, hogy ha százan és ezren lépnek erre az ösvényre, milyen hatása lesz ennek a nemzeti fejlődésre. A vételári hátralek gyanánt a birtokra kebelezett adósság nem járul azok produktivitásának emeléséhez. Nem is teheti, hiszen nem fordítják erre. Az ebből eredő kamatok és törlesztési részletek nyomják a birtok jövedelmét a nélkül, hogy annak emeléséhez hozzájárultak volna. Ott tehát, ahol az ily módon való birtokszerzés nagy arányokat vesz, a földet egy előbb nem érzett, igazán súlyos teher veri békóba. Nehéz ez akkor is, ha a zálogleveles kölcsönökről van szó, mennyivel veszedelmesebb azonban az állapot, ha a vételári hátralek törlesztésére a birtokos a mai takarékpénztáraink fölmondáshoz alig kötött drága kölcsöneihez kénytelen folyamodni.

A kereskedelmi és iparkamara közgyűlése.

A kereskedelmi- és iparkamara tegnap délután közgyűlést tartott Szabó Kálmán elnökletével. Előadók: Szávay Gyula, dr. Rédei Dezső és dr. Rác Lajos voltak.

A tárgyalás elején az elnöki előterjesztések során jelentést tett az elnökség az iparfelügyelői szolgálat decentralizációjáról és az annak folytán beállott változásokról.

A kamarai titkári értekezletekről és azok tárgyalásainak eredményeiről, továbbá a Liège-ben tartott nemzetközi kamarai kongresszusról, melyért a titkárnak köszönetet szavazott a közgyűlés, a berlini nemzetközi gazdasági értekezlet tárgyalásairól, a szabadkai országos iparos gyűlésről tételt ezután jelentés. Az ipartestületek tervezett országos szövetségét a kamara támogatni fogja.

A hadsereg lábbeli szállítási ügyében legutóbb tartott tárgyalások és kiosztások eredményeiről, a hadsereg terményszükséglete biztosításánál a kamara befolyásának biztosítása érdekében újabb tett intézkedésekről előterjesztett jelentése után jelentette az elnökség, hogy a Gyáriparosok kerületi hitelszövetkezete megalakult. A kerületben ismét 5 szalmafonó tanfolyam nyitott és 3 helyen közműhely létesítettik.

Az Osztr.-Magy. Bank Huszton új mellékületet szervezett.

Az ügyszorozatra térve, a kamara felterjesztéseire nyert miniszteri elintézkedések adtak elő.

A kereskedelmi miniszter a kamara jelentését helyeslőleg jóváhagyta.

Az államsegélyes vállalatok vezetőinek kamarai illeték kötelezettsége megállapított.

A Máramaroszigeten szükséges vasuti külön lerakodó vágány létesítését a kereskedelmi miniszter megígérte.

A huszti és a nagyszőlősi agyagipari tanműhelyeket a miniszter megszünteti.

Több rendbeli államsegély kérvény miniszteri elintézése bejelentetett s a közös bizottság több új kérelem előterjesztéséről s ösztöndíjak adományozásáról tette megjelentését.

A debreczeni munkaközvetítő-intézet létesítése tárgyában a kamara újabb felterjesztést fog tenni a kereskedelmi miniszterhez.

A jelenlegi huszdrágaság orvoslása ügyében a közgyűlés — annak felismerése mellett, hogy a baj általános okai mélyenfekvő gazdasági természetűek s világszerte azonos tüneteket mutat — általános és helyi intézkedéseket tart szükségesnek. Általánosak: a jószág állomány gyarapításának előmozdítása a növendék marha levágásának és kivitelének nehezítése által, takarmány vámok leszállítása és takarmány kedvezménye vasuti szállítása által s adórendszeri javítások. Helyiek: a vágatási díj és fogyasztási adóteher mérséklése, Nem találja czélszerűnek a hatósági erőltetett beavatkozást, nagyvágó létesítést stb.

A cégállapotok rendezése tárgyában a rég megszűnt cégek hivatalból leendő törlése valamely módja iránt tett javaslatot.

Illetékes helyre előterjesztést teend az iránt, hogy az országos vásárookra való fuvarozás mintájára a hetivásárookra való fuvarozás is mentes legyen a vasárnapi munkaszünet alól ott, hol a hetivásár hétfői napra esik.

Támogatja a debreczeni kereskedők ama kérelmét, hogy a postagyűjtők egy-egy cégtől naponként 10 darab csomagnál többet, legfeljebb azonban 20 darabot vehessenek fel.

A tisztességtelen verseny tárgyában a kamara az O. M. K. E. megkeresésére a kerületében tapasztalt tüneteket és adatokat összegyűjtötte s a megkereső egyesület rendelkezésére bocsátja.

A vasuti bérletjegyek reformja tárgyában legutóbb történt miniszteri intézkedést, hogy t. i. 1906. év január 1-től félféves, sőt 15 napos bérletek, azonkívül egyes vonalcsoportokra olcsóbb bérletek is fognak adatni, örömmel veszi tudomásul. A gyorsvonatokhoz III. kocsiosztály csatolása iránt is intézkedést fog kérni. Végül több szakiskolai segély kérelmet tárgyalta le a közgyűlés, melyen a vidéki tagok is nagyszámmal vettek részt.

Hirek.

— **Hitelesítő közgyűlés.** Debreczen sz. kir. város törvényhatósági bizottsága f. hó 8-ikán, délután 3 órakor tartotta hitelesítő közgyűlését *Kovács József* polgármester elnöklésével.

— **Kinevezés.** Domahidy Elemér főispán törvényben gyökerező jogánál fogva dr. K. Kiss Józsefet díjtalan közgazgatási gyakornokká nevezte ki.

— **A debreczeni jótékony nőegyletből.** A debreczeni jótékony nőegylet f. hó 5-ikén tartott rendkívüli közgyűlésében a Komlóssy Arthurné urasszony lemondása folytán megüresedett alelnöki tisztségre Wessprémy Zoltánné urasszonyt választotta meg. A megválasztott alelnököt 5 tagu küldöttség hívta meg a közgyűlésbe, melynek nevében Koncz Ákos nőegyleti titkár üdvözölte hosszabb beszédben az új alelnököt, ki szívélyes szavakban köszönte meg megválasztását.

— **A sertés konzum-vásártér ügye.** A sertés konzum-vásártér ügye mindinkább közeledik a megvalósulás felé. A jog- és pénzügyi bizottság ma délután tartott ülésén mutatták be a sertés konzum-vásártér szabályrendeletét. A szabályrendeletet nem tárgyalta, mert szokszorosítva tanulmányozás végett kiosztják a bizottsági tagok között.

— **A jogügyi bizottság ülése.** A jog- és pénzügyi bizottság tegnap tartott ülésén tárgyalta a csatornázás díjfeltételeit.

Ha a kevesebb, vagyis 30,000 korona évi hozzájárulást mondana ki a közgyűlés, az esetben a csatornázás díja négyezredenként átlag 2 fillérrel lenne magasabb, mintha 40,000 koronával járulna hozzá.

Aczél Géza főmérnök két tervet dolgozott ki. Egyik terv szerint 40,000, másik szerint 30,000 korona évi hozzájárulást biztosítana a város.

A 40,000 korona évi hozzájárulás mellett az I-ső körzetben, amelyen csak földszintes épület van ölenként 7, amelyen egy emeletes ház van 9, amelyen két emeletes ház van 12 fillért kellene fizetni.

A II-ik körzetben, amelyen csak földszintes épület van, minden négyzet öl után 3, amelyben egy emeletes ház van, 6 fillért kellene fizetni négyezredenként.

A város a csatornázáshoz a következőképp járulna:

A város tulajdonát képező összes beltelkek és a közterületek után fizetne 40,000 korona évi átalányt.

A bizottság többek felszólalása után épen a közönség érdekében a főmérnök azt a tervezetét fogadta el, mely szerint a város évi 40,000 koronával járul a csatornázás költségeihez és ehez képest ezen összeg arányában megállapított díjfeltételeket fogadták el.

A javaslat letárgyalása után Aczél Géza főmérnök kérte továbbra is a bizottsági tagok támogatását, hogy ezt a nagyfontosságú ügyet megvalósíthassa.

Vecsey Imre elnök a bizottság nevében biztosította a főmérnököt, hogy a munkálat megvalósításában ezután is támogatást fogadják.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjutányosabban és jótállás mellett eszközli **FÖLDVÁRI L.** debreczeni első elektrotechnikai vállalata Kossuth-utca 1. sz. (az udvarban). Villamos felszerelések, zseb-lámpák, kerékpárok és alkatrészek raktára.

Képes árjegyzék ingyen.

Telefon-szám 168

TÓTH BÉLA

gyógyszertára és illatszer-raktárában
gyógyszerészi különlegességek
és illatszerek
a legnagyobb választékban kaphatók.
Eredeti francia és angol gyártmányok.

Ruhafestő

és vegyszertári tisztító intézet

RABÉCZY ANTAL

DEBRECZEN,

Széchenyi-utca 42-ik sz.
Telefon 323.

Fehérnemű
Gőzmosóda!!!

Angol plaidek és takarók,
svéd bőrkabátok **Borsos
Katalin**.

Uri divat, kalap és fehérnemű
üzlet **Békés Lajos** Debreczen,
Piacz-u. 44. dr. Ujfalussy-ház.
Angol női bluzsokat, férfi
fehérneműket és kelengyét
mérték szerint a legszebb kivitelben készít.

Hirdetések leközlésére

legalkalmasabb

a városi könyvnyomda-vállalat

kiadásában megjelenő

„A VÁROS”

ezimű heti lap,

mivel ez a nagy keresletnek örvendő lap a város és megye vagyonos közönségének állandóan kezében forog s így a feltűnő és csinos kivitelű hirdetések egész héten át a hirdetőkre tereli a szükségletét beszerezni óhajtó közönség figyelmét.

TÓTH GYULA
VASKERESKEDŐ, DEBRECZEN, Piacz-utca 20. és 27. szám.

Ajánl legjobban minőségben a tavaszi időnyre kertészeti, gazdasági és méhészeti szerszámokat és felszereléseket; kertü vasbutorok, gyermek-kocsik, fürdőkádak, jég-székrenyek, vas- és rézbutorok, peronospora- és kertü fecskendők, minden vas- és fémparhoz való szerszámok, tűskés kerítés-huzalok, építkezésekhez vasgerendák, vas-és porcellán-kályhák, utóbbiakhoz multiplikátor (hőfejlesztő) betétek. — Legolcsóbb bevásárlási forrás.

TELEFON 308.

MELOCCO PÉTER

TELEFON 308.

GYŐR. ~ ~ ~ BUDAPEST. ~ ~ ~ DEBRECZEN.

Képviselet: Debreczen és Hajdumegye részére: **LUKÁCS VILMOSNÁL**, Hatvan-utca 5.

Márványmozaiklap.
Műkő- és Czementárugyár.
Beton és vasbeton.
Építési vállalat.
Átereszek készítése.

Szabadalmazott géppel gyártott **kar-**
mantyus és **csömöszölt** Cze-
mentcsövek, Csatornázás.
Beton és Granitto Ferrazo burkoló
munkák.

Lukács Vilmosnál kaphatók rendkívül olcsó áron
a **JOHN-féle kéménytoldó,**

mely minden kémény huzatát megjavítja, füstzaklatást megszüntet.